

Πόλις – Διεθνές Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Συντονίστρια: Γιολάντα Ζιάκα
Ταχυδρομική Διεύθυνση: Τ. Θ. 4,
84100 Σύρος – Ερμούπολη
Τηλ.. 2281087804 – Fax: +302281087840
e-mail : polis@otenet.gr
<http://allies.alliance21.org/polis/>
<http://www.ethica-respons.net/rubrique75.html>

Το δίκτυο Πόλις - Διεθνές Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι ένας μη-κερδοσκοπικός οργανισμός που καταχωρήθηκε με την ελληνική νομοθεσία από το 1996. Οι δραστηριότητές του αφορούν την έρευνα, την εκπαίδευση και τη δράση για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, μέσω της δικτύωσης, της οργάνωσης εκδηλώσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, της παραγωγής και έκδοσης εκπαιδευτικού υλικού.

Το Πόλις εξέδιδε το διεθνές δελτίο επικοινωνίας "Διάλογοι για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση" (1996-2001), το οποίο διανέμονταν σε 60 χώρες, και έχει επίσης δημοσιεύσει διάφορα βιβλία σχετικά με τη μεθοδολογία που απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και βιβλία για παιδιά, μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες. Το Πόλις έχει συμμετάσχει σε διάφορα ερευνητικά και εκπαιδευτικά έργα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη που υποστηρίχτηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των προγραμμάτων SOCRATES, COMENIUS και ECOS-OUVERTURE.

Ανάμεσα στο 2005 και 2010, το Πόλις συμμετείχε στο πρόγραμμα για τη «Χάρτα των Ευθυνών του Ανθρώπου», διεθνή διαδικασία για ευαισθητοποίηση σχετικά με την έννοια της ευθύνης, που ξεκίνησε από το Ελβετικό Ίδρυμα "Charles Léopold Mayer Foundation", σε συνεργασία με ένα δίκτυο μη -κυβερνητικών οργανώσεων από 16 χώρες, σε όλες τις ηπείρους. Στο πλαίσιο αυτό, το Πόλις οργανώθηκε -μεταξύ άλλων- την περίοδο 2007-2008 μια σειρά από περιοδεύουσες εκθέσεις τέχνης και παράλληλες εκδηλώσεις στην Ελλάδα και στη Γαλλία σχετικά με το θέμα: «Περιβάλλον: κοινό αγαθό - κοινή ευθύνη», καθώς και (2008-2010) ένα πρόγραμμα για τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για παιδιά, που παράχθηκε από εκπαιδευτικούς και από νέους από διάφορες χώρες.

Από το 2010, Πόλις συντονίζει το θεματικό δίκτυο για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση του "Φόρουμ Ηθική και Ευθύνη".

Το "Φόρουμ Ηθική & Ευθύνη" (FER) αποτελείται από 17 επαγγελματικά και θεματικά δίκτυα και οργανώσεις, που εργάζονται σε διεθνές επίπεδο, με στόχο να εισαχθεί η έννοια της ευθύνης στη διεθνή συζήτηση, με σκοπό να αντιμετωπιστούν οι τις τρέχουσες πολλαπλές κρίσεις (περιβαλλοντικές, οικονομικές κοινωνικές).

Οι ενέργειες των εταίρων του FER στοχεύουν στην προώθηση μιας κουλτούρας ευθύνης σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Καθίσταται επιτακτική η ανάγκη να αναγνωριστούν οι "Ευθύνες" ως έννοια εξίσου σημαντική με τα "δικαιώματα" και ως εκ τούτου, να διεκδικήσουμε ένα διεθνώς αναγνωρισμένο κείμενο αναφοράς, παράλληλα με τους δύο υπάρχοντες "πυλώνες" της διεθνούς ζωής – τη Χάρτα Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (1945), για την ειρήνη και την ανάπτυξη, και την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948): έναν τρίτο "πυλώνα", που να καθορίζει ρητά την οικουμενική αρχή των ανθρωπίνων ευθυνών, και να να χρησιμεύσει ως βάση για τη δημιουργία εθνικού και διεθνούς δικαίου.

Μέσα από τις δικές τους επαγγελματικές και κοινωνικές δραστηριότητες, και ο καθένας στη δική του περιοχή του κόσμου, οι εταίροι του Φόρουμ «Ηθικής & Ευθύνη» προωθούν και συζητούν την ιδέα μιας "Χάρτας των Ευθυνών του Ανθρώπου", που θα μπορούσε να γίνει τρίτος διεθνής "πυλώνας" που θα καθορίσει τις οικουμενικές αρχές των ανθρωπίνων ευθυνών, να χρησιμεύσει ως βάση για τη δημιουργία εθνικού και του διεθνούς δικαίου, όπως είναι Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε με πρωτοβουλία του Ιδρύματος Charles Léopold Mayer. (<http://www.fph.ch/>)

<http://www.ethica-respons.net/>

Η οπτική μας

Τον Ιανουάριο του 2012, τα Ηνωμένα Έθνη εκτόνισαν, με βάση τις προτάσεις των κυβερνήσεων, το "σχέδιο μηδέν, το οποίο ήταν το σημείο εκκίνησης για τις επικείμενες διαπραγματεύσεις με την προοπτική της Τελικής Διακήρυξης κατά τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών "Ρίο +20". Το Φόρουμ «Ηθική και Ευθύνες» έχει πραγματοποιήσει μια κριτική επισκόπηση του κάθε άρθρου του «σχεδίου μηδέν», προτείνοντας τροποποιήσεις με βάση ένα εναλλακτικό όραμα. Το έγγραφο αυτό, το οποίο ονομάζεται "εναλλακτικό σχέδιο μηδέν» εκπονήθηκε (Μάιος 2012) με βάση τις ακόλουθες αρχές:

«Χάρη στην εμπειρία πάνω από 10 χρόνια προβληματισμού και δράσης με τους εταίρους του, το Φόρουμ «Ηθική και Ευθύνες» έχει αναλάβει την πρωτοβουλία να γράψει ένα "εναλλακτικό σχέδιο μηδέν". Ο στόχος του είναι να προτείνει ένα συνεκτικό και συνολικό όραμα σχετικά με τα μείζονα θέματα της Διάσκεψης του Ρίο, ένα φιλόδοξο όραμα που να επιτρέπει την αμφισβήτηση του σημερινού μοντέλου της ευημερίας. Έτσι το εναλλακτικό σχέδιο διατηρεί την ίδια δομή με το επίσημο σχέδιο μηδέν που γράφτηκε από τα Ηνωμένα Έθνη, αλλά έχουν γίνει τροποποιήσεις με στόχο να προωθηθεί η απαραίτητη "Μεγάλη μετάβαση". Όπως και το αρχικό Σχέδιο μηδέν, το έγγραφο αυτό είναι μια ανοιχτή πρόταση που μπορεί να εμπλουτιστεί από τις συνεισφορές όλων εκείνων που επιθυμούν ένα νέο ξεκίνημα για τα επόμενα 20 χρόνια.

1. Ανανέωση της πολιτικής δέσμευσης

Το Εναλλακτικό Σχέδιο Μηδέν θεωρεί ως δεδομένο το γεγονός ότι δεν θα πρέπει να ανανεωθεί μόνο η πολιτική δέσμευση, όπως προτάθηκε από την ατζέντα των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και να αναγνωριστούν τα όρια και οι αντιφάσεις της έννοιας της αειφόρου ανάπτυξης, με τον τρόπο που αυτή έχει οριστεί εδώ και είκοσι χρόνια. Το Φόρουμ προβάλλει την ανάγκη για ένα νέο πρότυπο ανάπτυξης, πέρα από τις έννοιες της αειφόρου ανάπτυξης ή της πράσινης οικονομίας που προωθεί ο ΟΗΕ, καθώς και την ανάγκη να πραγματοποιηθεί μια Μεγάλη μετάβαση με βάση μια ηθική της ευθύνης και να μεταρρυθμιστεί το διεθνές δίκαιο, σύμφωνα με την αρχή της ευθύνης.

2. Η μεταρρύθμιση του μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης

Η μεγάλη μετάβαση συνεπάγεται επίσης μια σημαντική μεταρρύθμιση του τρέχοντος μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης που συνδέεται

με την επιδείνωση των ανισοτήτων, την αυξανόμενη χρήση των ορυκτών, ενέργειας και μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και, τέλος, με την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων. Επανεξέταση των προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης είναι η εναλλακτική λύση της πρότασής μας προς τον ΟΗΕ, σε αντίθεση με την περιοριστική έννοια της «πράσινης οικονομίας». Εμείς επιμένουμε στο βασικό ρόλο που διαδραματίζουν τα εδάφη και η τοπική διακυβέρνηση για τη μετάβαση προς μια βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση, καθώς και για τη σημασία της αρχής της οικολογικής δικαιοσύνης και της ίσης πρόσβασης σε ενεργειακούς πόρους.

3. Η μεταρρύθμιση των συστημάτων διακυβέρνησης

Το σημερινό μοντέλο διακυβέρνησης, με βάση την κατάτμηση και τον κατακερματισμό των προβλημάτων και των δεξιοτήτων είναι ακατάλληλο για την επίλυση συστημικών προβλημάτων, όπως γίνεται αντιληπτό από την τρέχουσα κρίση, η οποία είναι ταυτόχρονα οικονομική, κοινωνική, υγειονομική και περιβαλλοντική. Κατά συνέπεια, το Φόρουμ «Ηθική και Ευθύνης» τονίζει-μεταξύ άλλων-τη σημασία της δημιουργίας μιας πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, που να βασίζεται στη συνεργασία όλων των διεθνών παραγόντων που εμπλέκονται στη Μεγάλη μετάβαση, με βάση την αρχή της ενεργού επικουρικότητας, προκειμένου να διαχειριστούμε τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Τελικά, η Διάσκεψη του Ρίο +20 ολοκληρώθηκε.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μεταξύ των περίπου 50.000 εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών από όλο τον κόσμο, υπήρξε μεγάλη αγανάκτηση και οργή για την έλλειψη πολιτικής βούλησης των κυβερνήσεων να προχωρήσουν πέρα από τα εθνικά τους συμφέροντα, για τη συνολική ανικανότητα του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών να λάβει πολύ σημαντικές αποφάσεις, και για την τελική Διακήρυξη των αρχηγών κρατών που δείχνει ότι μια άλλη ιστορική ευκαιρία έχει δραματικά χαθεί.

Παρά τις θετικές αντιδράσεις στην πρότασή μας για μια «Χάρτα των Ευθυνών του Ανθρώπου» από διάφορες κυβερνήσεις, δεν υπήρξε λέξη για 'αυτό στην τελική Διακήρυξη. Το ίδιο ισχύει και για πολλές άλλες από άλλες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών. Όμως καταφέραμε να φέρουμε την ιδέα του Χάρτη σε ένα πολύ υψηλότερο επίπεδο της διεθνούς ζωής.

Τώρα πρέπει να οικοδομήσουμε σε ό, τι πετύχαμε. Το Ρίο +20 έδειξε περισσότερο από ποτέ ότι η προσπάθειά μας να αναδείξουμε την ευθύνη ως βασική πρόκληση για τον 21ο αιώνα και να προωθήσουμε την έννοια της ευθύνης ως βάση για το διεθνές δίκαιο, είναι δραματικά επίκαιρη.